

Lausunto

10.04.2026

Asia: THL/1437/4.00.00/2026

Lausuntopyyntö Tietolupaviranomaisen kuvauksesta tietoluvan hakemisesta muuhun turvalliseen käyttöympäristöön

Anna lausuntosi koskien lausuntopyynnön liitteessä esiintyvää kohtaa

Lainsäädännöstä johdetut vaatimukset

Toukokuun alussa 2026 voimaan tulevan toisiolain 51 c §:n mukaan ”tietolupaviranomainen voi erityisestä syystä myöntää tietoluvan, jossa tietoaineisto voidaan luovuttaa muuhun turvalliseen käyttöympäristöön kuin 20 §:ssä tarkoitettuun tietoturvalliseen käyttöympäristöön. Tällainen tietolupa voidaan myöntää, jos:

- 1) kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvat ja muut tietoluvan nojalla luovutettavaan tietoaineistoon kohdistuvat riskit ovat vähäiset;
- 2) yhtenä osallistujana hankkeessa on taho, joka harjoittaa tutkimustoimintaa suomalaisessa tutkimusorganisaatiossa; ja
- 3) tietosuoja ja tietoturvan taso tietoaineiston käsittelyssä on riittävä.”

Lääkäriliitto toteaa, että pykälätekstissä ei puhuta kansainvälisistä tutkimuksista tai luovuttamisesta jossain muussa maassa sijaitsevaan turvalliseen käyttöympäristöön, vaan yleisesti luovuttamisesta muuhun kuin 20 §:ssä tarkoitettuun tietoturvalliseen käyttöympäristöön. Toisaalta muutetun 20 §:n sanamuoto sääntelee niin tietolupaviranomaisen kuin muiden kansallisten toimijoiden tietoturvallisia käyttöympäristöjä:

”Tietolupaviranomaisen tai muun 6 §:ssä tarkoitetun organisaation tämän lain nojalla luovuttamien tietojen tietoturallinen, luvan mukainen käsittely toteutetaan tietoturvallisessa käyttöympäristössä. Tietolupaviranomainen järjestää yksin tai yhdessä muiden viranomaisten kanssa tietoturvallista käyttöympäristöä koskevan palvelun. Tietoturvallisia käyttöympäristöjä koskevia palveluita voivat tarjota myös muut organisaatiot.

Käsittelyn on oltava mahdollista teknisesti erilaisin tavoin ja käyttöympäristöön on oltava pääsy eri paikoista. Tietolupaviranomaisen ja 6 §:ssä tarkoitetun organisaation on arvioitava luovutettavien

tietojen arkaluontoisuuden tasoa ja huomioitava tämä tietolupapäätöksessä tietoturvallisen käyttöympäristön käytölle asetettavissa vaatimuksissa.

Tietolupaviranomaisen tietoturvallisen käyttöympäristön ja muiden tietoturvallisten käyttöympäristöjen tulee täyttää 2 momentissa ja 21–29 §:ssä säädetyt edellytykset.”

Näkemyksemme mukaan ehdotetussa asiakirjassa olisi hyvä selittää tarkemmin toisiolain 20 §:n ja 51 c §:n suhdetta.

Uuden 51 c §:n 2 momentin mukaan ”hakijan tulee perustella tietolupahakemuksessaan, miksi tietoaineistoa ei ole mahdollista käsitellä 20 §:ssä tarkoitettussa (kansallisessa) tietoturvalisessa käyttöympäristössä ja antaa kaikki tarvittavat tiedot, jotta Tietolupaviranomainen voi arvioida, täyttyvätkö 1 momentissa säädetyt edellytykset.”

Lausunnolla oleva THL/Findatan asiakirja herättää kysymyksiä sen roolista (kuvaus vs. viranomaisääräys), suhteesta 51 c §:ssä säädettyihin edellytyksiin vs. ehdotetun asiakirjan sisältämä 10-kohdan lista, joka ei perustu pykälätekstiin sekä joidenkin listalla olevien ”vaatimusten” tarkoituksenmukaisuus (tieteellisesti merkittävä tutkimus – kuka tämän määrittää ja millä kriteereillä?) ja sanamuotojen epäselvyys (esim. 8-10, jotka eivät ole selkeästi vaatimuksia tai kohde on epäselvä). Jos ohjeistuksessa on kysymys em. 51 c §:n 2 momentin nojalla annettavien tietojen listauksesta, tämä tulisi todeta asiakirjassa. Edellytettävien tietojen tulisi vastata 51 c §:n 1 momentissa säädetyt vaatimuksia.

Lääkäriliitto toteaa, että toisiolain muutoksen tavoite mahdollistaa kansainvälisen tutkimuksen tekeminen on erittäin tervetullut. Ohjeistuksen ei pitäisi rajoittaa sitä, mikä lailla sallitaan. Liiton näkemyksen mukaan edellä mainittujen asioiden selkeyttäminen on käytännön toimijoiden näkökulmasta välttämätöntä ennen lopullisen ohjeistuksen antamista.

Rekisterinpitäjyyden määräytyminen

-

Hakuprosessin kuvaus

-

Kattelus Mervi
Suomen Lääkäriliitto - Finlands Läkarförbund

